

Verslag van de vergadering van EU-Commissiewerkgroep Voedselinformatie voor consumenten

Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Datum 8 april 2019
Voorzitter Cie Sabine Pelsscher
Ned.Delegatie Magda Haponiuk
Madeleine Schilder

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Madeleine Schilder
ml.schilder@minvws.nl
T 06-52553451

Ons kenmerk
Verslag CWG
Voedselinformatie voor
consumenten 8 april 2019

Secretariaat ROW
[dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

Samenvatting

De werkgroep etikettering heeft op 8 april 2019 gesproken over Q&A's ten behoeve van de interpretatie van voorschriften voor toepassing van artikel 26.3 van Verordening (EU) No. 1169/2011 over voedselinformatie aan consumenten. Artikel 26.3 omvat algemene regels over vrijwillige etikettering van land van oorsprong of plaats van herkomst. De voorschriften voor toepassing van artikel 26.3 zijn vastgelegd in de uitvoeringsverordening (EU) 2018/775. De Commissie werkt toe naar vaststelling van de Q&A's in november 2019, omdat de uitvoeringsverordening 1 april 2020 van toepassing is. De Q&A's moeten eenduidigheid in interpretatie van de wetgeving scheppen. Het gaat erom dat de consument niet wordt misleid door vrijwillige herkomstaanduiding. In deze vergadering zijn de alle Q&A's nogmaals besproken aan de hand van een 'Draft Commission Notice'.

'Draft Commission Note'

De Draft Commission Note wordt puntsgewijs besproken.

1. Introduction

Een lidstaat mist hier een passage over artikel 7 (misleiding). De Commissie voegt die passage nog toe.

2. Questions related to the scope of Article 26(3) of the Regulation

2.1.1 FBO

In dit Q&A staat dat de naam, de bedrijfsnaam en het adres van de fbo op het etiket geen oorsprongsaanduiding zijn.

Een lidstaat vraagt wat te doen als er twee food business operators (verantwoordelijk bedrijf en de retailer) zijn. De Commissie geeft aan dat dit punt onder 2.4.2 valt, waaruit blijkt dat de tweede fbo waar is verpakt er geen indicatie van herkomst waarschijnlijk is.

2.2.1 Brand names

Nederland heeft hier aangegeven dat deze paragraaf niet helder genoeg maakt of de geregistreerde merknamen nu wel of niet binnen de scope van 26(3) vallen. Deze zouden, zoals eerder besproken in de werkgroep, niet onder de scope van 26(3) vallen. Er wordt verduidelijking van dit Q&A gevraagd. De Commissie geeft hierop aan dat het hier gaat om tijdelijk geregistreerde merknamen en zal de tekst verduidelijken. Enkele andere lidstaten geven ook aan dat het huidige antwoord in de Q&A niet helder is en ook niet geheel klopt met de vraag. De Commissie gaat hier nog naar kijken.

2.3.1 Legal names

In dit Q&A wordt gesteld dat wettelijke benamingen niet zorgen voor het triggeren van artikel 26(3). Een lidstaat stelt dat wettelijke benamingen wel degelijk een oorsprongs aanduiding zouden zijn. De Commissie antwoordt hierop dat er al EU-wetgeving is die telt. Als lidstaten wettelijke benamingen registreren, dan doet de Cie een assessment waarbij misleiding al wordt afgewogen. Indien er sprake is van misleiding, dan wordt een wettelijke benaming niet geaccordeerd.

Een aantal andere lidstaten geeft aan het eens te zijn met de Commissie en stelt dat bij de in de Q&A genoemde voorbeelden Jambon de Paris en London Gin geen sprake is van een oorsprongsindicatie. Een andere lidstaat stelt dat in artikel 1(2) van de Uitvoeringsverordening 2018/775 staat dat wettelijke benamingen sowieso niet onder de 26(3) kunnen vallen.

2.3.2 Customary names

De Q&A stelt dat gebruikelijke en generieke benamingen waarvoor geldt dat de 'common understanding' is dat ze geen oorsprongs aanduiding beogen, niet onder de 26(3) vallen. Het is aan de verantwoordelijke autoriteiten in elke lidstaat om met een case-by-case benadering te bepalen wat in de betreffende lidstaat de 'common understanding' is. Een lidstaat oppert dat het handig zou zijn als de nationale autoriteiten van alle lidstaten bij de nationale autoriteit van het land waar het product gemaakt wordt, raadplegen of iets een gebruikelijke of generieke benaming is. De Commissie geeft aan dat het doel is om te bepalen of de consument in een betreffende lidstaat het begrijpt en niet of iets een gebruikelijke of generieke benaming is. Het is dus aan het de nationale autoriteit van het land waar het product wordt verkocht om de case-by-case benadering toe te passen. Elke lidstaat is zelf het beste in staat om te beoordelen of iets misleidend is voor zijn of haar inwoners. Een aantal lidstaten geeft aan het eens te zijn met deze benadering. Een tweetal lidstaten verwijst nog naar de mogelijkheid van artikel 17(2) van Verordening (EU) No. 1169/2011 om een uitleg toe te voegen in het geval dat een generieke of gebruikelijke benaming niet helder genoeg is voor de consument.

Een lidstaat geeft aan geen voorstander te zijn van een lijst met voorbeelden van generieke en gebruikelijke benamingen in de Q&A. De Commissie antwoordt hierop dat er geen lijst komt met voorbeelden. Wel wordt in de Q&A één voorbeeld genoemd (Frankfurter sausage). De betreffende lidstaat is het wel eens met dit specifieke voorbeeld.

2.3.3 Differences in interpretations between member states

Deze Q&A roept veel vragen en verwarring op bij een aantal lidstaten, ook gezien de relatie met de wederzijdse erkenning. Besloten wordt om deze specifieke Q&A te schrappen. Bovendien komt een deel van het antwoord terug in 2.3.2.

2.4.1 Made in, produced in, product of, followed by the geographical indication

De Commissie stelt in dit Q&A dat consumenten deze termen heel sterk associëren met een oorsprongsindicatie. Nederland geeft aan dat zij het eens is met het antwoord in dit Q&A, maar brengt ook de zorg van de Nederlandse industrie naar voren: dat op producten die geëxporteerd worden ten behoeve van de Zwitserse markt, de term 'made in' verplicht is op het etiket. Door deze verplichting, vallen deze producten automatisch onder de scope van artikel 26(3). Is hier iets aan of mee te doen? Een aantal andere lidstaten beaamt dat de Zwitserse verplichting een zorg is. De Commissie geeft aan dat zij deze zorg van de industrie snapt. Tegelijkertijd geeft zij ook aan dat zij niet verder kan gaan in de Q&A.

2.4.2 Packed in, produced/made by, followed by a name and address of the FBO

De termen 'packed in' en 'produced/made by' zijn bewust in een aparte Q&A gezet. Hiervoor geldt dat het niet waarschijnlijk is dat deze termen worden geassocieerd door consumenten als een oorsprongsindicatie.

Een lidstaat (GR) is het niet eens met deze Q&A en wil graag de zin toegevoegd dat sprake kan zijn van een case-by-case benadering. Een aantal lidstaten geeft aan dat die toevoeging juist verwarrend kan werken. De Commissie stelt dat het lastig is om zo strikt mogelijk te zijn en tegelijkertijd ook ruimte te laten voor verantwoordelijkheid van de producenten. Door de term 'are not likely' is die ruimte geboden. Na enige discussie inventariseert de Commissie hoe alle lidstaten in de werkgroep staan tegenover de huidige Q&A. Twee lidstaten willen graag de tekst 'on a case-by-casebenadering' invoegen; de overige lidstaten niet. De Commissie besluit de tekst te laten hoe hij nu is.

2.4.3 Acronyms, pictorials and other statements

Dit Q&A stelt dat acroniemen, pictorials en andere uitingen géén oorsprongsindicatie zijn. Hierover komen geen opmerkingen in de werkgroep.

2.4.4 Kind, type, style, recipe, inspired by, à la

Dit Q&A stelt dat statements als 'kind', 'type', 'style', 'recipe', 'inspired by' en 'à la' in de beschrijvende benaming van het levensmiddel meestal naar het recept of naar specifieke karakteristieken verwijzen en derhalve geen oorsprongsindicatie zijn.

Een aantal lidstaten vindt de passage '*in de beschrijvende benaming van het levensmiddel*' niet juist, want verderop in de Q&A staat dat de gehele verpakking in ogenschouw genomen moet worden. Een drietal lidstaten wil dat deze passage wel blijft staan. De Commissie besluit dat zij deze passage niet schrapt, maar aanvult en dus vervangt door: '*being part of the descriptive name of a food and on other part of the package*'/ '*in de beschrijvende benaming van het levensmiddel en op andere delen van het etiket*'.

2.4.5 National symbol or colours of a flag

Hierin wordt gesteld dat nationale symbolen en kleuren van de vlag in principe kunnen worden begrepen als oorsprongsindicatie. Echter, hier is een case-by-case benadering per lidstaat aan de orde.

Een aantal lidstaten geeft aan het niet eens te zijn met de case-by-casebenadering. Een aantal andere lidstaten, waaronder Nederland, geeft aan dat zij de case-by-case benadering wel steunt. Een lidstaat verwijst naar artikel 7 van Verordening (EU) No. 1169/2011 waar altijd op teruggevallen kan worden. De Commissie geeft aan dat een vlag altijd wordt herkend, maar landschappen, symbolen of personen worden niet in elke lidstaat herkend als een nationaal symbool van een andere lidstaat. Om die reden is het van belang om de case-by-case benadering op te nemen in dit Q&A.

2.4.6 Food with a protected geographical indication

Hierin wordt gesteld dat levensmiddelen met een beschermde geografische oorsprong in afwachting van nieuwe regels niet onder de Uitvoeringsverordening 2018/775 vallen. Maar zodra er visuele uitingen op staan die een geografische oorsprong kunnen aanduiden, vallen deze producten wel onder de 26(3) en is sprake van een oorsprongsindicatie. Een voorbeeld: ham uit Oost-Tirol. De ingrediënten van die ham kunnen ook uit Duitsland komen. Dus als er een Tiroler vlag op het etiket komt, moet de herkomst van het primaire ingrediënt worden aangegeven. Tiroler ham is uitgezonderd, maar zodra er een vlag op verschijnt, wordt artikel 26(3) getriggerd.

3 Identification of the primary ingredient

3.1 How should the primary ingredient be identified

Hier wordt gesteld dat het primaire ingrediënt zowel kwantitatief (is meer dan 50% van het levensmiddel) als kwalitatief (associatie van de consument met het levensmiddel) kan zijn. Er is sprake van een case-by-case benadering per lidstaat om dit te bepalen en het gehele etiket moet worden gezien.

Een lidstaat vraagt om aanpassing van het woord 'assess' door het woord 'enforce' (bij de uitleg van de case-by-case benadering).

3.2 Can a food have more than one primary ingredient

Hierin wordt gesteld dat het mogelijk is dat er meer dan één primair ingrediënt is. Er is geen commentaar vanuit de lidstaten.

3.3 No primary ingredient of a food

In dit Q&A wordt gesteld dat het mogelijk is dat er geen ingrediënt voor meer dan 50% aanwezig is in een product en dat er ook geen ingrediënt op kwalitatieve basis is aan te wijzen als primair ingrediënt.

Een lidstaat grijpt terug naar de discussie in de werkgroep van 11 februari 2019, waar is gesproken over het noemen van herkomst van een ingrediënt dat weliswaar voor meer dan 50% aanwezig is, maar waarvan verwacht wordt dat de consument geen interesse zal hebben in de herkomst daarvan (voorbeeld van toen: frisdrank dat uit meer dan 50% uit water bestaat). De Commissie antwoordt hierop dat het juridisch gezien niet houdbaar is om een uitzondering op te nemen voor het vermelden van herkomst bij ingrediënten die meer dan 50% aanwezig zijn, maar waarvoor interesse van de consument zou ontbreken. Wel is iets te zeggen over het feit dat iets een primair ingrediënt is.

3.4 Single ingredient products

Hier wordt gesteld dat artikel 26(3) wordt getriggert voor producten met één ingrediënt, namelijk in het geval dat het product bewerkt is in een ander land dan het land waar het basisingrediënt ('raw material') zijn oorsprong heeft. Of in het geval dat het ingrediënt van verschillende plekken afkomstig is.

Er ontstaat discussie over de term 'raw material': een lidstaat vraagt of dat kan worden gewijzigd in 'ingredient'. Een andere lidstaat geeft aan dat het juist van belang is om 'raw material' te gebruiken. De Commissie houdt het, ook gezien de juridische houdbaarheid ervan, bij 'raw material'.

Een aantal lidstaten wil graag voorbeelden opnemen in deze Q&A. Zo wordt de Oostenrijkse ham genoemd die de laatste bewerkingsstap in Oostenrijk had, maar waarbij de ham uit Duitsland komt. Of rijst? De Cie noemt het voorbeeld van sinaasappelsap die in Frankrijk wordt geproduceerd, maar waarvan de sinaasappels uit Florida/USA komen. Als op het etiket 'Frans sinaasappelsap' zou staan, dan móet de oorsprong van de sinaasappels (namelijk: USA) staan.

De Commissie wil zeer terughoudend zijn met voorbeelden.

3.5 Food sourced outside de EU

In dit Q&A is opgenomen dat ook producten waarvan het primaire ingrediënt alleen van buiten de EU kan komen, ook onder artikel 26(3) horen (e.g. koffie, chocolade). De Commissie geeft aan dit juridisch klip-en-klaar is.

Een aantal lidstaten wil deze Q&A schrappen en de interpretatie aan de lidstaten laten. Een aantal andere lidstaten, waaronder Nederland, geeft aan dat dit Q&A moet blijven, ook gezien de al binnengekomen vragen hierover. De Cie besluit: de Q&A blijft staan, want biedt duidelijkheid.

3.6 Compound ingredient

Hierin wordt gesteld dat het primaire ingrediënt ook een samengesteld ingrediënt kan zijn. Als dit het geval is, dan kan gekeken worden naar de plaats waar het samengestelde ingrediënt zijn laatste bewerking heeft ondergaan of naar de plaats waar het originele ingrediënt vandaan komt. Dit vraagt om een case-by-case benadering per lidstaat. Er aantal lidstaten (FIN voor de manier waarop Een lidstaat vraagt om aanpassing van het woord 'assess' door het woord 'enforce' (bij de uitleg van de case-by-case benadering). De Cie gaat dit aanpassen.

4 Geographical levels

4.1 Referring to different geographical levels

Hierin is opgenomen dat artikel 2 van de uitvoeringsverordening (EU) 2018/775 een lijst bevat van geografische gebieden waaraan gerefereerd moet worden bij de identificatie van het primaire ingrediënt. De uitvoeringsverordening biedt geen mogelijkheid om meerdere geografische niveaus te combineren.

Een lidstaat geeft aan dat voor vlees ook moet worden vermeld dat de douanecode gevolgd wordt. De Cie geeft aan dat de discussie over het volgen van de douanecode of de regelgeving rondom oorsprong al beslecht is bij de totstandkoming van Uitvoeringsverordening (EU) 2018/775.

4.2 List of both member states and third countries

In dit Q&A staat dat het mogelijk is om ofwel lidstaten ofwel derde landen als oorsprong van het primaire ingrediënt aan te duiden (artikel 2(a)(iv) van Uitvoeringsverordening (EU) 2018/775). Beide tegelijkertijd vermelden is niet mogelijk.

Er is geen commentaar vanuit de lidstaten.

4.3 Multiple regions or geographical areas within a member state or within a third country or within a member state

Hierin wordt gesteld dat er gerefereerd kan worden aan een regio of een ander geografisch gebied ofwel binnen een lidstaat ofwel in een derde land (artikel 2(a)(11) en (v) van Uitvoeringsverordening (EU) 2018/775)). Het is echter niet mogelijk om meerdere regio's of geografische gebieden binnen één of meerdere lidstaten en derde landen te vermelden.

Een lidstaat merkt op dat de Alpen als gebied nu buiten de mogelijkheid van vermelding op het etiket vallen. De Cie beaamt dit en geeft ook aan dat de Mediterranee niet kan worden aangeduid als oorsprong. Immers, voor de Alpen geldt dat de Alpen meerdere lidstaten (inclusief Zwitserland en Liechtenstein, non-EU) omvat. Wel mogen de Italiaanse Alpen, de Franse Alpen of de Oostenrijkse Alpen worden vermeld. De Mediterranee is een gebied dat ook landen als Marokko bevat en om die reden niet als oorsprong mag worden genoemd.

5 Placing and presentation

5.1 Country codes

In dit Q&A staat nu dat de regelgeving het niet verbiedt om landencodes te gebruiken bij herkomstaanduiding van het primaire ingrediënt. Echter, in het geval dat de landencode niet helder is en begrijpelijk is voor de gemiddelde consument, dan zou de herkomst moeten worden aangeduid met de naam van het land.

Een lidstaat geeft aan het oneens te zijn met dit Q&A, omdat landencodes geen verheldering bieden aan consumenten. De Cie geeft aan dat zij, conform de toezegging in de werkgroep van 11 februari 2019, nog kritisch zal kijken naar dit Q&A, ook in relatie tot artikel 9(2) van Verordening (EU) 1169/2011.

En andere lidstaat wijst de Cie op een typfout in het antwoord: 'inedible' moet 'indelible' zijn.

5.2 Productname on several places on the package

Hierin wordt gesteld dat artikel 3(2) van de Uitvoeringsverordening (EU) 2018/775 specificceert dat wanneer de oorsprongsaanduiding in woord wordt vermeld, de informatie over het primaire ingrediënt in hetzelfde gezichtsveld op het etiket moet staan. Hierbij wordt aangegeven dat de Uitvoeringsverordening geen flexibiliteit biedt om de herkomstaanduiding slechts één keer op het etiket te vermelden.

Er is geen commentaar vanuit de lidstaten.

5.3 Article 13(3) – font size

In dit Q&A staat dat in alle gevallen, dus ook in het geval van herkomstvermelding, de regels uit artikel 13(3) van de Verordening (EU) 1169/2011 geldt. Letters mogen dus niet kleiner zijn dan 1,2mm.

Er wordt door een lidstaat gewezen op een typfout (artikel 3 ipv artikel 13). De Cie past de tekst aan.

Andere opmerkingen

Een lidstaat vraagt of het mogelijk is om een Q&A toe te voegen, nl of het mogelijk is om op vrijwillige basis aan te geven wat de oorsprongsindicatie is als het primaire ingrediënt hetzelfde is als dat wat er op het etiket staat?

De Cie geeft aan dat dit niet de Q&A zou thuishoren, want hoewel gerelateerd aan artikel 26(3), het past er niet in. De Cie overweegt nog wel om op te nemen dat je, indien je vrijwillig iets opneemt over de oorsprong, je dit volgens de regels moet doen. Maar, het is niet de toepassing van 26(3).

Vervolg

De Cie licht het vervolgproces toe: de Cie gaat de draft aanpassen en stuurt een nieuwe draft rond, waarbij zij de lidstaten vraagt om een laatste check van het document en om input te geven. Eventuele discussie zal per email gaan. De Cie bedankt de lidstaten voor de constructieve discussie tot nu toe en voor de samenwerking. In juni zal nog interne consulatie binnen de Commissie plaatsvinden; in november zal de tekst worden vastgesteld.

Den Haag, 29 april 2019